

TIDIG YRKESKONTAKT

VERKSAMHETSFÖRLAGD UTBILDNING (VFU)

ALLMÄNNA PRAKTISKA ANVISNINGAR INFÖR VFU-DAGARNA

- **Förberedelse.** Gå igenom VFU-dagarnas innehåll (här nedan). Någon gång kan det passa bättre att ta VFU-dagarna i en annan ordning. Ett framgångsrikt arbete beror i hög grad på att samtliga är förberedda och vet vad uppgifterna går ut på. I handledarens uppgift ingår även att med utgångspunkt i lärandemålen även kunna improvisera utefter studenternas önskemål och "dagens möjligheter".
- **Klädsel- och hygienregler** följs enligt information under Introduktionsveckan, termin ett, samt anvisningar från VG-regionen
- **Genomförande.** Som student bör du få många tillfällen att samtala med patienter, anhöriga och vårdpersonal. Viktigt att det sker i var och ens takt och kan därför göras på egen hand eller tillsammans med en kamrat eller handledare. I studiehandledningen finns förslag på frågor att ställa till patienterna. I kursen ingår också att träna klinisk undersökning/status, såsom allmäntillstånd, munhåla, hjärta, lungor, perifera kärl och blodtryck. Andra lämpliga praktiska uppgifter kan vara omvårdnadsarbete, såromläggning, EKG-tagning, eller annan klinisk undersökning.
- **Redovisning** Här finns möjlighet att träna förmågan att beskriva iakttagelser på ett tydligt och begripligt sätt. Att bli bekant med ord och begrepp, som används av läkare och annan vårdpersonal. Att dela erfarenheter och på så sätt få mer kunskap och erfarenheter än bara sina egna.
- **Diskussion.** Här ges tillfälle att diskutera professionellt förhållningssätt, t ex bemötande, frågor om etik och samarbete. Ta också upp frågor kopplade till pågående studier i histologi, fysiologi, farmakologi och biokemi.
- **Feedback.** Genom att ge varandra stöd och uppmuntran bidrar du till andras professionella och personliga utveckling. Detta skapar också större trygghet, tillit och glädje i gruppen. Träna på att tala om allt du tror att de andra har glädje av att veta. Ibland vill man ge feed-back som handlar om att göra någon uppmärksam på ett beteende, som man tycker någon bör känna till för att kunna göra en förändring. Tänk då på att uttrycka dig på ett sätt, som gör att hen inte blir sårad, skäms, känner sig dum eller blir försvarsinställd. Att få en ärlig uppmuntrande feedback är oerhört viktigt för såväl handledare som studenter och definitivt för patienten under olika sjukdomsfaser.

- **Reflektion.** Upplevelser, som är särskilt viktiga att reflektera över är sådana som gör att man känner ”det här är vad medicin verkligen handlar om” och sådana upplevelser, som berör, skapar nyfikenhet och intresse men också sådana som väcker oro, stress eller andra känslor. Kan göras under dagens gång eller som avslutning på dagen. I ett reflekterande samtal kan värderingar, attityder och känslor klargöras och kläs i ord. Reflektion räknas som en viktig förutsättning för att erfarenheter skall bli lärdomar, som också kan behållas.
- **Avslutning.** Ansvarig handledare och studenter bör samlas efter varje dag för en genomgång av dagen och en stund för eftertanke. Det är särskilt viktigt att ingen går hem utan att ha fått dela eventuella obehagliga upplevelser.
- **Gruppens arbetssätt** Ägna en stund vid ett par tillfällen att tala om gruppens arbetssätt. Vad fungerar bra? Vad kan göras annorlunda?
- **OBS!** Det är viktigt att du **sparar all skriftlig dokumentation** i någon form för framtida bruk.
- **För att främja och tydliggöra din utveckling mot att självständigt utföra vissa utvalda aktiviteter används observationsverktyget EPA (Entrustable Professional Activities).**
 Detta inleddes redan på termin ett då du fick vara med och observera när läkare inleder samtal med patienter och du fick reflektera kring hur öppen invitation används.
På TYK termin 2 fortsätter du med EPA-aktiviteter och på denna termin skall du, med din handledare eller annan läkare närvarande själv inleda patientsamtal med en öppen invitation. Dokumentation och signering sker enligt aktuell information på Canvas, termin 2, Modul F; EPA.

TIPS:

Om du vill förbereda dig vad gäller del av status/kroppsundersökning kan du se en kort introduktion om hur du kan undersöka en patient.

Länk:

https://play.gu.se/media/Konsultationskunskap/0_oblsebz3

FÖRSLAG PÅ UPPLÄGG AV VFU TYK 2:

FÖRSTA VFU-DAGEN PÅ SJUKHUS/SJUKHUSANSLUTEN ENHET

Syfte. Få en inblick i er VFU-plats på sjukhuset och lära känna er handledare. Träffa en patient. Repetera innebörden av tystnadsplikten.

Egen förberedelse. *Planera för att komma i tid till din VFU-plats, samordna dig med dina gruppkamrater.*

Samling. Praktisk information om arbetsplats, personal, tider, arbetskläder, kaffekassa, telefon, lunch etc.

Dagens uppgift. Orientering. Rundvandring på avdelningen/kliniken, träffa personal och någon eller några patienter under dagen. Få information om vad övrig personal runt patienten gör. Vilken typ av patienter kommer till denna klinik?

För egna minnesanteckningar. Benämna upplevelser och erfarenheter. Fäst ned korta stödord på VFU-platsen, som du sedan kan utveckla när du skriver färdigt din minnesanteckning efter dagen. Någon särskild händelse eller människa, som berört dig, tankar och känslor, frågor som väckts. Du behöver ha din dokumentation som stöd för minnet. Du skall använda din anteckning när du skriver en reflekterande text om två terminer.

Spara din dokumentation.

Redovisning, diskussion och muntlig reflektion i grupp. Fundera över iakttagelser och upplevelser som Du fått under dagen. *Fundera över vad som skiljer sig och vad liknar arbetet på sjukhuset jämfört med på vårdcentralen?*

EPA: genomför gärna din EPA – ”att initiera en patientcentrerad/personcentrerad konsultation med en öppen invitation”

Förberedelse till nästa gång. Förbered dig också genom att läsa igenom innehållet i ”Andra VFU-dagen”.

Individuell skriftlig rapport. Du kan redan nu och under de övriga VFU-dagarna fundera över vilka olika yrkesprofessioner som finns runt patienten på sjukhus och reflektera över deras samarbete samt jämföra med hur det fungerar på en vårdcentral. Du skall efter sista VFU-dagen lämna in din skriftliga rapport på Canvas. Läs mer om uppgiften i Canvas -modul ”TYK” - modulett ”Uppgift rapport yrkesprofessioner”.

ANDRA VFU- DAGEN

Varför söker/vårdas patienten på sjukhus? Orientering i sjukhusläkarens arbete.

Syfte. Att få en inblick i vad för sorts problem - symtom patienten söker för eller vårdas för på sjukhus. Att få en bild av hur en sjukhusläkares arbetsdag och arbetsvillkor kan se ut och hans upplevelser under en dags möten med patienter och medarbetare.

Egen förberedelse. Fundera över om du vill delge gruppen dina eller en närståendes erfarenhet av att söka sjukhusvård.

Samling. Funderingar efter första dagen.

Dagens uppgift. Följa med din handledare eller någon annan vidtalad läkare.

Formulera hur du vill presentera dig och några lämpliga öppna frågor till de patienter som är tillfrågade och har accepterat att tala med en läkarstudent.

T ex: Vad söker du för idag? Vad vårdas du för? Vad får du för hjälp? Vad hoppas du att få hjälp med? Se nästa sida, "Förslag på öppna frågor" (samma som du använde på vårdcentralen).

Du kommer att få delta vid och själv pröva på vissa moment av kroppsundersökning, anpassat till just din praktikplats (fr a lyssna på hjärta och lungor samt blodtryckstagnung)

Fortsätt föra egna minnesanteckningar. *Spara din dokumentation.*

Redovisning, diskussion, feedback och reflektion i grupp. Det kan vara intressant att fundera över varför patienten kom just idag/är inlagd, varför inte alla med liknande symtom söker läkare. Vilka sjukdomar har patienterna på den mottagning eller vårdavdelning du är? Får/fick patienten den hjälp hen förväntade sig? Vilka förutsättningar krävs för att skapa god kontakt mellan patient och läkare? Hur var det för dig att tala med en patient? Vilka funderingar hade patienten inför rondan/läkarbesöket?

EPA: genomför gärna din EPA – "att initiera en patientcentrerad/personcentrerad konsultation med en öppen invitation"

Förberedelse till nästa gång. Förbered dig genom att läsa igenom innehållet i "Tredje VFU-dagen".

FÖRSLAG PÅ ÖPPNA FRÅGOR (modifierat efter Kirsti Malterud, tidigare professor i allmänmedicin vid Bergens universitet, Norge)

Vad söker du för idag/varför vårdas Du här på avdelningen?

Hur började det?

Hur upptäcktes din sjukdom?

Vad får du för behandling/för hjälp?

Är det något du skulle vilja ha hjälp med av din läkare/av vårdpersonalen?

Hur har du blivit bemött?

Vad vet du om din sjukdom? Hur har du fått dessa kunskaper?

Hur påverkar sjukdomen din vardag? Praktiskt?

Känslomässigt?

Vad har du för stöd (familj, vänner, grannar, hemtjänst?)

Hur kan du själv påverka din sjukdom/din hälsa?

Vad har du provat att göra åt det?

Vad är anledningen till att du kommer just idag/ligger inlagd just nu?

Vad har du själv för funderingar om vad som är fel?

Vad tror du är orsaken till ditt problem/dina symtom?

Är det något särskilt du är bekymrad över?

TREDJE VFU-DAGEN: Vad händer i mötet med patienten?

Syfte. Att få en uppfattning om vad en läkare på just denna klinik är uppmärksam på när hen först möter en patient. Att bli uppmärksam på dina egna sinnen – syn, hörsel, känsel och lukt - och din inlevelseförmåga i mötet med patienter.

Samling. Funderingar från föregående gång

Dagens uppgift. Du genomför denna uppgift tillsammans med din handledare eller en annan läkare.

Du kommer att få vara med vid några patientmöten. Du kommer att få lyssna på hur patienterna med egna ord beskriver hur det är att t ex vara andfådd eller ha klåda. Du kommer också att få träna din lyhördhet för patienternas sinnesstämning. Du kommer att få delta vid och själv pröva på vissa moment av kroppsundersökning, anpassat till just din VFU-plats (fr a lyssna på hjärta och lungor samt blodtryckstagning)

För egna minnesanteckningar. *Spara din dokumentation.*

Redovisning, diskussion, feedback och reflektion i grupp. Du redovisar dina iakttagelser. Vad är det en läkare är uppmärksam på när hen först möter en patient på din klinik?

Vad lade du märke till? T ex vilka ord använde patienten för att beskriva sin andfåddhet? Förstod du hur patienten kände sig? Hur kände du dig själv som student när du träffade patienten NN?

Hur stor del av förståelse och diagnostik kan klaras med samtal – anamnes och status?

EPA: genomför gärna din EPA – ”att initiera en patientcentrerad/personcentrerad konsultation med en öppen invitation”

Avslutning. Hur har det fungerat i gruppen? Tankar? Funderingar?

Försäkring

Du är automatiskt försäkrad i universitetets ”Personskadeförsäkring för studenter”, så fort Du blivit inskriven. Den försäkringen gäller under terminen t ex om Du skulle råka ut för någon skada eller smittas av sjukdom under praktiken, dvs VFU-dagarna. Kontakta i så fall utbildningsadministratören för TYK.